

Stanovisko odboru ochrany ovzduší a odboru legislativního

Ministerstva životního prostředí

k vybraným ustanovením § 15 zákona č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší, ve znění zákona č. 87/2014 Sb. (dále jen „zákon“)

aktualizovaná verze stanoviska ze dne 12. prosince 2016

Odbor ochrany ovzduší a odbor legislativní Ministerstva životního prostředí vydávají po konzultaci s Generálním ředitelstvím cel a na základě stanoviska Ministerstva financí k dělení výnosu z poplatků podle § 15 odst. 14 zákona toto stanovisko:

Ke způsobu výpočtu poplatku podle § 15 odst. 5 zákona

V § 15 odst. 5 zákona je uvedeno, že „*Poplatek za znečišťování se vypočte jako součin základu poplatku a sazby uvedené v příloze č. 9 bodu 1 k tomuto zákonu. Poplatek za znečišťování za kalendářní rok 2017 a následující poplatková období se vypočte jako součin základu poplatku, sazby a koeficientu úrovně emisí, uvedeného v příloze č. 9 bodu 2 k tomuto zákonu, stanoveného podle dosahované emisní koncentrace dané znečišťující látky v celém poplatkovém období.*“. Jde o uplatnění motivačního principu možného snížení poplatku za znečišťující látku využitím koeficientu úrovně emisí při současném každoročním navyšování sazeb. Ze znění ustanovení je zřejmé, že se tento způsob výpočtu použije až pro výpočet poplatku za poplatkové období kalendářního roku 2017, tedy až při vyměření poplatku krajským úřadem v roce 2018 (poplatník je povinen do 31. března 2018 podat krajskému úřadu poplatkové přiznání za skončené poplatkové období roku 2017 a na jeho základě je vydán poplatkový výměr).

K podmínkám podle § 15 odst. 6 zákona, při jejichž splnění se poplatek nevyměří

Podle § 15 odst. 6 zákona se v případě, že je splněna některá z podmínek uvedených v písmenech a) až c), u znečišťující látky vypouštěné stacionárním zdrojem poplatek nevyměří. Ustanovení nabývá účinnosti dnem 1. ledna 2017, což znamená, že úplné osvobození placení poplatku za příslušnou znečišťující látku dle § 15 odst. 6 zákona má být aplikováno již při vyměření poplatku za poplatkové období roku 2016, tedy při vyměření poplatku krajským úřadem v roce 2017. Současně pro poplatkové období roku 2016 platí, že podmínkou aplikace § 15 odst. 6 je ve všech případech vymezených v písmenech a) až c) to, že emise, resp. emisní koncentrace, dosahují zde uvedených hodnot v celém poplatkovém období.

K vyměření poplatku podle § 15 odst. 5 a 6 zákona

Mechanismus osvobození, resp. úlev od poplatků, uvedený v § 15 odst. 5 a 6 zákona je podmíněn dosahováním stanovení emisní koncentrace v celém poplatkovém období. Formulace obsažená v § 15 odst. 6 písm. b) a c) „...*dosahuje v celém poplatkovém období nižší emisní koncentrace...*“ znamená, že neexistuje během poplatkového období doba, kdy by emisní koncentrace byla vyšší než stanovená úroveň. Zatímco jednorázové měření poskytuje informaci o emisních koncentracích dosahovaných během měření, které trvá dle okolností v jednotkách hodin,

kontinuální měření emisí poskytuje tuto informaci průběžně, a to během celého roku. K prokázání plnění podmínky stanovené emisní koncentrace v písm. b) a c) lze nepochybně využít výsledky kontinuálního měření emisí (platné průměry, které definují splnění emisního limitu), naopak k prokázání plnění podmínky není možné použít jednorázové měření emisí ani výpočet emisí (s použitím emisních faktorů, měrné výrobní emise nebo emisní bilance ve smyslu § 12 vyhlášky č. 415/2012 Sb., o přípustné úrovni znečišťování a jejím zjišťování a o provedení některých dalších ustanovení zákona o ochraně ovzduší).

V případě zdrojů, pro které jsou stanoveny nejlepší dostupné techniky, a to ať již v Závěrech o BAT¹ nebo v BREF², se postupuje dle § 15 odst. 6 písm. b) a nikoliv dle písm. c) zákona, které je určeno pro zdroje, pro něž nejsou nejlepší dostupné techniky specifikovány.

V případě § 15 odst. 6 písm. a) zákona je formulace „...dosahuje v celém poplatkovém období nižších ročních emisí...“ odlišná, odkazuje na množství emisí za rok, a k prokázání plnění podmínky je proto přípustný i výpočet emisí s použitím emisních faktorů, měrné výrobní emise nebo emisní bilance, přičemž pro srovnávací rok 2010 jsou rozhodné emise ohlášené v rámci souhrnné provozní evidence prostřednictvím integrovaného systému plnění ohlašovacích povinností podle zákona č. 25/2008 Sb. v platném znění za poplatkové období roku 2010, přičemž v případě pochybností o výši emisí ze stacionárního zdroje a způsobu jejich výpočtu se vychází z údajů provozní evidence.

Rekonstrukcí nebo modernizací je myšleno jakékoliv technické opatření vedoucí ke stanovenému snížení emisí. Jestliže dojde v rámci provozovny k náhradě stávajícího zdroje novým či několika novými zdroji, měly by být tyto případy považovány za modernizaci dle § 15 odst. 6 písm. a) zákona. Pokud tedy bude po takové modernizaci současně splněna některá z podmínek požadovaného snížení emisí v porovnání s rokem 2010, bude možné uplatnit nevyměření poplatku za emise ze zmodernizovaného zdroje, resp. nového zdroje, který v rámci provozovny nahradil zdroj původní. Úleva od poplatku nemůže být využita u zdrojů, kde bylo požadované úrovně dosaženo jinak než rekonstrukcí nebo modernizací, např. omezením výroby na stávajícím zdroji.

Z textu ustanovení § 15 odst. 6 zákona je zřejmé, že k možnosti uplatnění požadavku na nevyměření poplatku pro konkrétní znečišťující látku nemusí být stanovené podmínky písm. a), b) nebo c) splněny kumulativně, nýbrž postačuje splnění jedné z nich ve vztahu k dané znečišťující látce.

K dělení výnosu z poplatků podle § 15 odst. 14 zákona

V ustanovení § 15 odst. 14 zákona je uvedeno: „Výnos z poplatků za znečišťování je do roku 2016 včetně příjmem Státního fondu životního prostředí České republiky. Od roku 2017 je 65 % výnosu z poplatků za znečišťování ovzduší příjmem Státního fondu životního prostředí České republiky, 25 % příjmem kraje, na jehož území se stacionární zdroj nachází, a 10 % příjmem státního rozpočtu.“

Vznik peněžitého plnění, včetně jeho rozpočtového určení, je třeba posuzovat *ex tunc*, tj. podle právní úpravy platné a účinné v době jeho vzniku. Výnos z poplatků, tedy peněžní prostředky připsané na bankovní účet celního úřadu, by měl být dělen s ohledem na to, kdy vznikla rozhodná skutečnost zakládající povinnost platby. Počátek uplatnění nového mechanismu dělení výnosu z poplatků za znečišťování ovzduší se tak vztahuje k poplatkovému období kalendářního roku 2017,

¹ § 2 písm. k) zákona [č. 76/2002 Sb.](#), o integrované prevenci, ve znění pozdějších předpisů

² § 2 písm. j) zákona [č. 76/2002 Sb.](#), o integrované prevenci, ve znění pozdějších předpisů

nikoli ke kalendářnímu roku 2017. Teprve zálohy na poplatkové období roku 2017 tak budou výnosem z poplatku za znečišťování ovzduší, na který se vztahuje dělení ve smyslu nového mechanismu dělení výnosu z poplatků za znečišťování ovzduší.

Případné později vymožené pohledávky či nárokované vratky za všechna poplatková období před vznikem poplatkové povinnosti za rok 2017 budou rovněž posuzovány podle právní úpravy rozdělování výnosu z poplatků za znečišťování ovzduší účinné v době vzniku poplatkové povinnosti, a budou tak v celé své výši příjmem či výdajem Státního fondu životního prostředí České republiky.

Výnos z poplatků za znečišťování, který je příjmem kraje, může být použit jen na financování opatření v oblasti ochrany životního prostředí, tj. zejména opatření z programů zlepšování kvality ovzduší. Výnos z poplatků za znečišťování, který je příjmem státního rozpočtu, může být použit jen na financování činností zajišťovaných ministerstvem podle § 5 odst. 1 až 5, § 7 odst. 1 a 2, § 10 odst. 2 a 6 a § 30 zákona, které jsou vykonávány Českým hydrometeorologickým ústavem.

Povinnost podat poplatkové přiznání

Poplatkové přiznání provozovatel nepodává pouze v takovém případě, kdy celková výše poplatků za provozovnu vypočtená jako součin základu poplatku, sazby a koeficientu úrovně emisí, uvedeného v příloze č. 9 bodu 2 k zákonu nedosahuje 50 000 Kč. Jestliže dojde ke snížení celkové výše poplatku pod částku 50 000 Kč až v důsledku odečtení nevyměřených poplatků dle § 15 odst. 6 zákona, poplatkové přiznání provozovatel podává, a to prostřednictvím ISPOP, aby mohl krajský úřad posoudit naplnění podmínek nevyměření poplatku podle § 15 odst. 6 zákona.

V Praze dne 11. prosince 2017.

Bc. Kurt Dědič
ředitel odboru ochrany ovzduší
v.r.

JUDr. Libor Dvořák, Ph.D.
ředitel odboru legislativního
v.r.